

YÜRÜYÜŞ'le dayanışma

Değerli okuyucularımız, YÜRÜYÜŞ'ün sadece 4 sayfa olarak ve birkaç gün gecikmeyle çıkan 248. sayısından sonra, elinizdeki 249. sayıyla birlikte YÜRÜYÜŞ, yayınıni önümüzdeki bir süre 8 sayfa olarak sürdürmek üzere kararına çıkmıştır. Birahane resmi ve normal yolları, karaborsadan bile haftalık bir dergiye çıkarılabilecek hacim bulabilmenin hiçbir güncelinden halımadığı bugünkü çok ağır koşullar ortadan kalkıncaya, en azından hafifletinceye kadar YÜRÜYÜŞ'ü sekiz sayfa olarak sizlere ulaştırmak zorunda kalacağız.

Geçen sayımızda da belirttikimiz gibi, bugün tekelci-borjuvazı basını bile etkileyecek boyutlar tüm basın karşısına çıkarılan "kağıt darlığı" dayanışmasını anl derbesi, yasaklamalardan kaçınan engellemeleri kadar en çetin koşullarda yayın yapmasını sürdüren ilerici basına yöneliktir. YÜRÜYÜŞ'ün tüm ilerici basını, bu dayanışma ve baskı anahtarı yıllardır karşı karşıyadır ve bunu, ancak okurlarının güçlü ve sürekli dayanışmasıyla göğüsleyip aşabilmektedir. Bundan sonra da ancak böyle aşılabilecektir.

Dost okurlar, Bugünkü olağanüstü koşullarda geçici bir süre YÜRÜYÜŞ'ün yayınıni 8 sayfa olarak sürdürmek kararını verirken, bunu, baskı sayısını azaltma olmasına yetgiledik. YÜRÜYÜŞ'ü tüm okurlarının eline ulaştırma, dağıtım ve satışıni daha da güçleştirerek sürdürmeyi, hele ülkenin içinde bulunduğu bugünkü dönemde, vazgeçemeyeceğimize bir görev saydık. Bu anlayışın tüm okur ve dostlarımız tarafından da paylaşılabileceğine, YÜRÜYÜŞ'le dayanışmasını bugünkü koşullarda da daha da güçlendirilmesinde elele vereceğimize inanıyoruz.

Yayınıni 8 sayfa olarak sürdürdüğü dönem boyunca YÜRÜYÜŞ, okurlarına ilettili mesajdan, haber ve yorumlarından en az özveriyi göstermeye çalışacaktır. Bu dönem boyunca, dergimizin kapak sayısını başyazılarımız için kullanacağız. YÜRÜYÜŞ'ün sürekli sütunlarını değımeden korurken, haber ve yorumlarımızda da mümkün olduğu ölçüde ilke içi ekonomik, politik, toplumsal gelişmelerle ağırlık vereceğiz.

Yine bu dönem boyunca YÜRÜYÜŞ, fiyatını 10 lira olarak koruyacaktır. Bu karar, sayfa sayısından azalmaya rağmen, içinde bulunduğumuz koşullarda halkın karaborsadan kaçarak hemen tüm maliyetlerdeki olağanüstü artışın bir gereği olarak vermek zorunda kalış. Okurlarımızın bunu da anlayışla karşılayacağına, aynı zamanda, YÜRÜYÜŞ'le dayanışmanın bir gereği olarak değerlendireceklerine inanıyoruz. Saygılarımızla.

YÜRÜYÜŞ

BAŞYAZI

BARIŞ VE DEMOKRASİ OLANAKLARI

Dünyamız ve Türkiye'miz 1980 yılına uluslararası ve ulusal koşullarda hızlı değişikliklerle birlikte girdi. Bu değişikliklerin temelinde, bir yandan Amerikan emperyalizminin ve onun NATO merkezlerindeki en gerici müftekilerinin hegemonyacı, soğuk savaşçı politikalarını doruğa çıkarma girişimleri diğer yandan da ülkemizde gerici-faşist bir diktatörlük için sondan bir önceki adımların birbirini izlemesi yatmaktadır.

Ne var ki sadece bu gözlem, ulusal ve uluslararası durumun gelişme perspektiflerini değerlendirmek için yeterli değildir. Amerikan emperyalizminin patronajında, özellikle Ortadoğu'da yeni bir savaş tehlikesini ve askeri gerginliği urmandırmak amacıyla birden hızlandırılan tertip ve provokasyonlar, simdiden dar bir alana sıkıştı kalmıştır. Emperyalizmin, Afganistan'daki yönetim değişikliği üzerine başlatıldığı antikömlünist, antisovyetik demagoji kampanyasıyla Ortadoğu'daki barış ve ulusal kurtuluş güçleri arasında yeni bölünmeler yaratmak, bu güçlerin Sovyetler Birliği'yle ve sosyalist ülkelerle dayanışmasını zayıflatmak, böylece yeni konumlar kazanmak hesaplarının suya düştüğü belli olmaktadır.

Pentagon'un, Tahran'daki Amerikan casusluk merkezinin işgalini bahane ederek ekonomik yaptırımlarla, açık askeri tehditlerle İran'a karşı açtığı şantaj kampanyasından sonra, Afganistan'daki gelişmelerin ertesinde bu ülkeye "İslam" görünümü bir gerici ittifak üyeliği dayatma girişimleri de başarısızlığa uğramış gözükmektedir. İran'da güçler dengesi, antiemperyalist, ulusal devrimci güçler lehine gelişmektedir. Öte yandan, Sovyetler Birliği'nin Afgan devrimine yardımını açıkça "enternasyonalist bir tutum" olarak niteleyerek savaş ve gerici güçler karşısında kararlı tutumunu takınan FKÖ etrafındaki dayanışma, Ortadoğu'da bundan sonraki gelişmelerde etkin olmaya adaydır.

Amerikan emperyalizminin soğuk savaşçı ve hegemonyacı teritiplerine Yakın ve Ortadoğu ile Güney Asya'da bulabildiği müftekiler, özetbeni Pentagon'un en açık işbirlikçiliğini üstlenmiş gerici güçlerden ibarettir. Emperyalizmin, yeni bir soğuk savaş dönemini başlatma yönünde attığı adımları, ancak bu güçlerle ittifakını daha da sağlamlaştırmaya, onları doğrudan birer saldırgan üssü durumuna getirmeye, bu arada karışık-devrimci Pekin yönetimiyle de askeri bir ittifak örmeye dayandırabilmektedir. Bütün bunlar, yakın ve Ortadoğu'da son yıllarda barış, demokrasi, ulusal kurtuluş ve sosyalizm güçleri lehine olan değişikliklerin kalıcılığını kanıtlamaktadır.

Emperyalizmin yumuşama sürecini tersine çevirme girişimleri Avrupa'da da simdiden büyük engellerle karşılaşmıştır. Pentagon'un yeni silahlanma programlarını, kıtaya yeni ölüm füzeleri yerleştirme planlarını ağır baskılarla onaylayan NATO'lu müftekiler bile, yeni bir soğuk savaş dönemini haber veren, özellikle silahsızlanma görüşmelerini bitirilemeyecek olmaları nedeniyle Amerikan önerilerini, tereddütle, hatırı tepkiyle karşılamaktadır.

Kısacası, son haftaların gelişmeleri, yumuşama sürecinin tersine çevrilmesinin bugün bile köçülmez olmadığını, tersine, bu süreci kalıcı kılacak ve geliştirecek güçlerin ve olanakların dünyamızda birkaç yıl öncelene göre çok daha olgunlaşmış bulunduğunu kanıtlamaktadır.

Türkiye'deki durum da uluslararası durumdan ve onun gelişme perspektiflerinden bağımsız değildir. İran ve Afganistan'daki gelişmelerden sonra, Türkiye'yi "kesin üyüklük" ilişkileri içinde emper-

yalist merkezlerle daha da bağımlı hale getirme gereğinin, bu merkezler için şimdi çok daha ivedi hale geldiği ortadadır. İşbirlikçi, tekelci büyük burjuvazi ve militarist odaklar da, emperyalizmin bu planlarına, kendi iktidarlarını korumak ve ekonomik-toplumsal bunalımlara çıkış yolu bulabilmek için bir "pazarlık" fırsatı olarak can simidi gibi sarılmaktadırlar.

Komutanların 1 Ocak muhtırası, bir yandan ekonomik-toplumsal bunalımlara burjuva hükümetleri ve partileri eliyle çözüm bulma olasılıklarının birer birer iflas ettiği, diğer yandan da emperyalizmin Türkiye'deki konumlarını güçlendirmenin hayat-memat sorunu haline geldiği bu koşullarda, gerici-faşist bir diktatörlüğe geçiş için sondan bir önce atılan adımı simgelemektedir.

Evet, 1 Ocak muhtırası "sondan bir önce atılan adım"dır. Bu, gerici-faşist bir diktatörlük tehlikesinin daha da yükselmesi; militarist odakların artık açıkça boy göstermesi demektir. Ama bu, aynı zamanda, son adımı atmaktaki ikircikliliğin, burjuva hükümetleri eliyle bunalıma çözüm bulma olanaklarını bir kere daha denemekten vazgeçememenin ifadesidir. 1 Ocak muhtırası, burjuva hükümetlerinin ilahının bir belgesidir ama, aynı zamanda, burjuva hükümetlerini bir kez daha deneme çaresizliğinin de göstergesidir. 1 Ocak muhtırasını AP-CHP işbirliği dayatmasıyla birlikte gelmesi, bunun kanıtıdır.

Diğer bir deyişle, gerici-faşist güçler, açık terörist bir diktatörlüğün karşılaştığı muhalefetin geniş toplumsal tabanını ve böyle bir diktatörlüğün de olanaklarını zayıflattığını görmektedirler. Bu nedenle gerici, baskıcı-otoriter bir rejimin temellerini, burjuva hükümetleri eliyle, AP-CHP işbirliği gibi geniş bir tabana dayanarak oluşturma yolunu denemektedirler.

Ama Türkiye'de ekonomik-toplumsal-politik bunalımların ulaştığı boyutların, burjuva hükümetleri arasındaki son seçenek olan AP-CHP türü hükümetleri de kısa sürede iflas sürükleyeceğini simdiden görmek mümkündür. Böylece hükümet biçimleri de, gerici-faşist bir diktatörlük tehlikesinin daha da yükselmesinden başka sonuç veremeyecektir. AP-CHP hükümetlerini, faşist bir diktatörlüğün alması gibi diye savunmak, bu nedenle daha bağından teslimiyete giden yolu açmak demektir.

Dolayısıyla bugün tüm demokratlara, antifaşistlere düşen görev gerici-faşist bir diktatörlük tehlikesinin yükselmesinin karşısına, güçlü bir antifaşist hareketin dayanacağı toplumsal tabanı örgütleyerek ve eylem programını belirleyerek çıkmaktır. Emperyalizmin ve işbirlikçi, tekelci büyük burjuvazi açısından gerici-faşist bir yönetim geçişi dayatan koşullar, aynı zamanda, böyleci güçlü bir muhalefet hareketinin örgütlenip geliştirilmesinin de koşullarını ve olanaklarını oluşturmaktadır. Sorun, bu koşulları zamanında değerlendirebilmektir.

Muhtıraya uygun adımlar

gündemin başında

Emperyalizme karşı

Türkiye'de olup bitenlerin, dünyamızda ve bölgemizde olup bitenlere ne ölçüde bağlı bulunduğu, son günlerde bir kere daha bütün çıplaklığına ortaya çıktı. Ülkemizde yükselen faşizm tehlikesinin, demokratik hak ve özgürlükleri bütünüyle ortadan kaldırma girişimlerinin; emperyalist merkezlerin yeni bir soğuk savaş dönemi başlatma çabalarıyla, ülkemize ve tüm bölgeye yönelik dayatmaları içiçe olduğu gün görmeyen, sezemeyen kalmadı.

Faşist tehlikeyi geriletmenin, geniş tabanlı ve etkin bir antifaşist hareketi geliştirilmenin, tutarlı antiemperyalist komünlerden ayrılmayacağı gerçeği de bu koşullarda gün gibi açığa çıktı. Daha da önemlisi, antifaşist mücadeleyi somut antiemperyalist, barışçı hedeflerle de bütünleştirerek sürdürüp başarıya ulaştırabilecek güçlerin ülkemizde de varolduğu yeni kanunlarla belgelendi.

1 Ocak muhtırasıyla birlikte parlamento içinde de dışında da "muhalefetsiz bir Türkiye" yaratma girişimlerine, CHP sağ merkez yönetiminin, ilericilerle beraber parlatma üyelerine karşı politik ve örgütsel bir tasfiye hareketiyle aktif olarak katılmaya yöneldiği kusa sürede belli olmuştu. Baskı yasalarının parlamentodan hızla geçirilebilmesi için CHP gruplarının da ilan edilen "sıkıyönetimin" ve başlatılan disiplin uygulamalarının anlamı buydu.

Geçtiğimiz Cuma günü CHP'li 50 parlamenterin Başbakan hakkında ortaklaşa yaptığı meclis soruşturması önerisi, gerici-faşist bir yönelimi bir çırpıda tezgahlaşa hesaplarının ne kadar gerçekçilik dışı olduğunu bir kanıtını verdi.

Meclis soruşturması önerisinin konusu, AP hükümetinin, 1 Ocak muhtırasından ve bir dizi başbakan-komutanlar görüşmelerinden sonra, ABD yetkilileriyle yalvarım hıyızla bağlamaya çalıştığı yeni saldırı ve bağımlılık anlaşmasıdır.

Meclis soruşturması isteminde yapılan vurgulamalardan biri, "1960'lardan sonra büyük bir sabır ve dikkatle sınır komşuları ve Ortadoğu ülkeleri ile oluşturulan ilişkilerin, savunma işbirliği anlaşması ile bir çırpıda yokedilme noktasına getirilmiş" olmasıdır. Yeni SIA'nın, Türkiye ile SSCB arasında "politik belge"nin hükümlerine ve özüne temelden aykırı niteliği dikkate alındığında, bu saptamanın büyük önemi vardır.

Ote yandan 50 parlamenter, ülkemizin tarihî bir dönüm noktasında olduğuna işaret ederek tüm şöyle tanımlamaktadırlar: "Ya gelecek kuşaklara, komşularıyla iyi ilişkiler içinde birarada yaşamaya olanaklı taşıyacak, tarihsel bağlarının bulunduğu ulusal çıkarlarının bütünlüğü, Ortadoğu ülkeleriyle barış olanağı yaratacak; ya da Türkiye'yi yeniden ABD üs ve tesisleri ile donatıp bir savaş halinde nükleer mezarlık haline getireceğiz. Okyanus'un ötesindekilerin çıkarlarını korumak için, Ortadoğu'da çıkacak bir nükleer savaşta ülkemizdeki yangından Amerikan emperyalizmine uyan olanağı verilmemelidir."

Düğün sonu, içli enni ve onun politik hareketi etrafında, en geniş antifaşist, antiemperyalist, demokratik güçlerin birleşik hareketini olgunlaştırmak, bu hareket içinde en geniş yurtsever kesimlerin birlikteliği sağlayabilmektir. Olgular, bunun olanaklı olduğunu kanıtlamaktadır ve bağlı başına bu, Türkiye'nin demokratik gelişmesi için umut kaynağıdır.

• melnet aközer

Komutanların 1 Ocak muhtırası burjuva partilerinin yönetim ve basın organlarında yorumlandursun, bu muhtıranın gerçek niteliğinin ve amaçlarının ortaya çıkması yönünde bir dizi gelişme, geçen hafta birbirini izledi.

1 Ocak muhtırasının öncelikli hedefinin, CHP hükümeti tarafından hazırlandıktan sonra Meclis'e AP hükümetince sunulan yeni baskı yasalarının, herhangi bir muhalefete karşılaşmaksızın kesinleştirilmesi olduğu açığa çıkmıştı. Muhtıranın daha kamuoyuna açıklandığı gün CHP Genel Başkanı'nın partiünün meclis gruplarında açıkça "sıkıyönetim" ilan etmesi, ertesi günü meclis oturumunda ise ilk baskı yasalarının CHP'nin aktif desteğiyle geçmesi, bunun kanıtıydı. Bunu izleyen günlerde baskı yasalarının bir "paket" halinde ve CHP-AP gizli-açık anlaşmalarıyla tamamlanması için her düzeyde ilişkiler kuruldu.

Hiç kuşkusuz 1 Ocak muhtırasının hedefi, birkaç baskı yasasının meclislerden geçirilmesiyle sınırlı değildi. Muhtıranın "siyasal partilere" yüklediği görev, Tercüman gazetesinin yazarlarından Gurel Civaoglu'nun deyişinde, "devlet ve hukuk düzeninde Anayasa değişikliğini de kapsayan" düzenlemeler için elbirliği etmeleriydi. Bu, daha açık bir deyişle, gerici-faşist bir yönetim biçiminin "yasal" temellerinin hızla örülmesi için verilen bir talimat anlamına taşıyordu.

Dolayısıyla sadece baskı yasaları için CHP ve AP arasında gerçekleştirilecek bir işbirliği, 1 Ocak muhtırası verenler ve onları destekleyenler için yeterli değildi. Bu işbirliği, parlamentoda bir Anayasa değişikliğine de yetecek bir çoğunluğu oluşturmak üzere geliştirilmeliydi. Bunun koşulları ise, herhalde ancak, CHP ve AP'nin bir "koalisyon ortaklığı" ile mümkündür.

Bu mesaj, 1 Ocak muhtırasının meclisten kaçınılmaz olarak çıkıyordu. Söz konusu işbirliği aynı zamanda, gerici-faşist bir yönetimin koşullarını yaratılabilmek için, mümkün olan en geniş kesimlerin desteğini alabilmenin, toplumsal muhalefeti mümkün olan en geniş kesimlerini suskunluğa itilmesinin bir gereği idi. Muhtıracı komutanların, Çankaya'yla da görüşbirliği ile sağlanarak, bir CHP-AP hükümetinin en kısa sürede oluşturulmasından yana oldukları, geçtiğimiz hafta Cumhurbaşkanı'nın, meclis ve senato başkanlarının ve muhtıracı komutanların devreye girildiği bir dizi temas içinde açıkça belirtildi.

Bu arada, CHP gruplarının, önceki haftanın sonuna doğru yaptığı grup toplantısında, halkındaki "cumhurbaşkanlığına oynuyor" söylentileri son parti kurultayında ayyuka çıkan Nec-

det Uğur'un yaptığı konuşma da dikkatlerden kaçmadı. Necdet Uğur, muhtıra üzerine yaptığı konuşmada şöyle diyordu: "Özgürlükler düzeni başboşluk demek değildir. Özgürlükler sınırlı kumullar, yasalar ve otorite ile korunur. Buna hep birlikte teşhis koyalım. Bunalımı sona erdirecek ekonomik ve toplumsal önlemleri biliyoruz. Tüm parlamentolar, toplum üzerinde kendimiz doğru kararlar alalım. Türkiye'nin temel sorunlarının çözümüne hep birlikte eğilmenin zamanıdır."

Bu konuşmasıyla Necdet Uğur, daha ilk günden bir CHP-AP hükümetinin programının temellerini mi atmaya çalışıyordu? Böyle bir programda Anayasa değişikliklerinin de yerinin olması gerektiğini mi ilan ediyordu? Bu sorular cevap arıyadırsun, CHP Genel Başkanı Ecevit, geçtiğimiz hafta birbiri peşine basına yaptığı iki açıklamayla, önce CHP'nin-AP ile bir koalisyon program metnini hazırlama çalışmasına koyulduğunu belli etti, daha sonra da böyle bir koalisyon önerisini doğrudan doğruya açıkladı.

AP Genel Başkanı Demirel'in bu öneriyi karşı görüşteki tepkisi, öneriyi reddetmek biçimindeydi. AP yanlısı basın da Demirel'in açıklamalarını aynı yönde yorumladı. Ama Demirel'in tutumu, bir CHP-AP koalisyonu olasılığını tümüyle reddetmekten çok, öncelikle baskı yasalarını

CHP desteğiyle çıkarmaya çalışmak, bu gelişmenin politik avantajını kendisine saklamak; ancak daha sonra, belki bir "erken seçim" perspektifiyle bir CHP-AP işbirliğine yanaşmaktır.

Nitekim bu açıdan bakıldığında, Demirel'in açıklamaları, hemen değil ama bir süre sonra CHP-AP koalisyonunun kapılarını tümüyle kapamaktan uzaktı. Demirel'in "tamamlanması gerektiklerinden" söz ettiği hazırlıklar acaba neydi? Demirel de, tıpkı Ecevit ve CHP yönetimi gibi, bir CHP-AP hükümeti programını kendiliciden mi hazırlamaya çalışıyordu?

Şurası kesindir ki, CHP yönetimi daha 14 Ekim'den sonra uygulamaya başladığı "muhtıraya uygun adım" stratejisiyle, bugün baskı yasaları için AP'nin "kol-tut değnekliliği" işlevini üstlenmiş durumdadır. 1 Ocak muhtırasının, ve onunla aynı doğrultuda, MHP destekli AP hükümetinin ilvedilikle talep ettiği de budur. Bundan sonra, baskı yasalarının da kapsanması için bir CHP-AP işbirliği için CHP açısından uzlaşma koşulları herhalde daha elverişli olacaktır. Ve Demirel, böyle bir işbirliğine, kendisinin azınlık hükümetinin şimdiki hazırladığı elverişli koşullarla gitme olanağını bulabilecektir. Bugünden görünen, 1 Ocak muhtırasını izleyen gelişmelerle birleşince, CHP yönetiminin gerici-faşist güçlere teslim olma yönünde belirleyici bir adım daha attığıdır.

Samsun'da bir Genç Öncü faşistlerce ağır yaralandı

Faşist odakların yeni bir terör dalgası estirmeye başladığı, Samsun'da geçtiğimiz Pazar akşamı Genç Öncü üyesi Nazif Yarılgıç evine giderken faşist çeteler tarafından pusuya düşürüldü ve tabanca kurşunlarıyla ağır yaralandı. Beşi karnında olmak üzere vücudunun çeşitli yerlerinde kurşun yaraları olan Nazif Yarılgıç, olaydan önce birkaç kez MHP yanlısı faşistler tarafından tehdit edilmişti.

Trabzon'dan sonra Samsun'da da yoğun bir faşist terörle kentin bazı önemli bölgelerinde yerleşmeye çalışan faşist terörün son haftalarda özellikle yoğunlaştığı bildiriliyor. Genç Öncü'lerin ön saflarında tanınan Nazif Yarılgıç'ın pusuya düşürülerek ağır yaralanması, faşist terörün bu planlı urmanın bir parçası olarak değerlendiriliyor.

Ote yandan bir başka Karadeniz ili olan Giresun'da da, 25 Aralık'ta Pol-Bir'li bir polislin provokatif gruplara bildirilmesinden sonra, bir "intikam" operasyonu girişen kimi emniyet görevlilerinin, ilericiler üzerinde yoğun bir baskı uyguladığı belirtiliyor. Kapı kırarak özel konutlara giren polislin Öncü'nün de bulunduğu çok sayıda ilericiliyi gözaltına aldıkları ve sürekli işkenceden geçirdikleri bildirildi. Pol-Bir'li polisler tarafından evlere yapılan baskınlarda Türkiye İşçi Partisi Tüzük ve Program kitaplarına da yasa dışı olarak el kondu.

Gözaltına alınan ilericilere poliste uygulanan işkence sırasında, "ÜGD'ye geçmedikleri takdirde işkencenin devam edeceği" gibi tehditlere de başvurulduğu ifade ediliyor. Olay üzerine Giresun Valiliğine ve Savcılığına yapılan başvuruların sonuçsuz kaldığı, daha sonra Giresun Barosu Yönetim Kurulu Üyelerinin de girişimleriyle, aralarında CHP üyelerinin de bulunduğu ilericilerin serbest bırakıldığı bildiriliyor.

SİA :

SALDIRI VE BAĞIMLILIK ANLAŞMASI

• YENİ SAVUNMA İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI, TÜRKİYE'Yİ ORTADOĞU'DA KURULAN SALDIRGAN MISIR-ISRAİL ASKERİ EKSENİNİN PARÇASI HALİNE GETİRMEYİ AMAÇLIYOR.

Ankara'da geceli gündüzlü sürdürülen görüşmeler sonunda, Türkiye ile ABD hükümetleri arasındaki "Savunma İşbirliği Anlaşması"nın metni imzalanmaya hazır hale getirildi ve 10 Ocakta parafede edildi.

ABD Dışişleri Bakanlığı Danışmanı Matthew Nimetz ve Savunma Bakanı Yardımcısı James Siena "SIA" metnini hazırlamak için apar topar Ankara'ya geldiler ve basında metnin parafede edileceği tarihin heniz belirsiz olduğu yolun-

da haberler çıktı ki, parafe işleminin tamamlanmasını sağladılar...

ABD'nin hunca telaşı ve Demirel hükümetinin bunca gayretliliği nedendi? Ve neden aynı günlerde, İngiltere Dışişleri Bakanı Carrington Türkiye'ye alışılmadık bir ziyaret yapıyor, ardından da Umman Sultanlığı, Pakistan ve Suudi Arabistan'a doğru uzanıyordu?

Bu ve benzeri soruları yanıtlamak için artı fazla bir çaba gerekmiyordu. Bu soruların yanı sıra çok açıktı.

Türkiye, ABD emperyalizmi ve saldırgan NATO merkezleri için bugün dünyanın daha fazla önem taşıyordu. Emperyalizm için Türkiye'nin öneminin ve gereğinin artması, Ortadoğu ve Yakındoğu'da son sıralarda meydana gelen ve emperyalizmi tetleyen gelişmelerin sonucuydu.

SIA'nın metninin hazırlanmasında sözü edilen bir "tartışma" bu bakımdan önemliydi. ABD, işbirliğinin, NATO yükümlülüklerinin ötesinde, Türkiye'nin "güvenliği"nin gerektirdiği başka alanları da kapsamasını istiyordu. Buna gerekçe olarak da, Türkiye'ye Sovyetler Birliği dışından gelebilecek bir "tehdit" ya da "saldırı" halinde, SIA uyarınca verilerek silah ve malzemenin ayrıca saldırgan ABD üslerinin "savunmada" kullanılabileceği olanağının yaratılması gösteriliyordu.

ABD'nin bu talebi çok yönlü amaçlar taşıyordu. ABD'nin başlıca amacı, Türkiye'ye "Sovyetler Birliği dışında" (!) tehdit ya da saldırı yöneltebileceği varsayılan İran, Suriye gibi ilericiler, antiemperyalist Ortadoğu ülkelerine karşı emperyalist bir müdahalecin olanağını yaratmaktır. Türkiye, bölgedeki antiemperyalist yönetimlere karşı açığa bir sıçrama tahtası haline getirmek isteniyordu. Türkiye'nin NATO'nun güneydoğu kanadındaki öneminin döne döne vurgulanmasını nedeni buydu. Oysa ABD'nin bugünkü isteği daha birkaç yıl önce uygulanan askeri ambargonun yeniden olarak gösterilişi. Ne var ki Mısır'daki Amerikan hava kuvvetlerinin Ortadoğu'ya müdahale tatbikatlarına artık açıkça bağlılığı koşullarda, Türkiye'ye yönelik emellerin gizlenmesi için de bir gerek kalmamıştı.

NATO'nun ortadoğu kopyası CEN-TO'nun dağılmasından sonra Ortadoğu'da oluşturulmaya çalışılan yeni bir askeri pakt içinde Türkiye'nin yerli vardır. Emperyalizm, İsrail, Mısır, Suudi Arabistan, Arap Emirlikleri ve Pakistan gibi ülkeleri içine alabilecek yeni bir askeri saldırı paktının bir ayağını Türkiye'ye dayandırmak istemektedir.

Emperyalizmin Ortadoğu'daki yeni manevraları yeni strateji içinde Türkiye'ye güvenilir bir müttefik. Bu planlara, MHP ve muhtıra destekli Demirel iktidarı zaten göz kurmaktadır. İngiltere Dışişleri Bakanı Carrington'ın Ortadoğu'da yeni bir saldırgan blokun çekirdeği olarak geliştirildiği görüldü. Yine geçtiğimiz hafta, Mısır'daki Amerikan hava kuvvetlerinin, doğrudan doğruya Ortadoğu ülkelerine müdahaleci amaçları tatbikatlara giriştiği resmen açıklandı. Bu gelişmenin, ABD emperyalizminin İran'da da insiyatif hızla yitirmesiyle ilgili olduğu ortaya çıktı.

İngiltere Dışişleri Bakanı Lord Carrington'un geçtiğimiz hafta, ilk durağı Türkiye olan Ortadoğu gezisine başlaması da, emperyalizmin Ortadoğu'da yeni bir saldırgan pakt oluşturma hazırlıklarıyla ilgiliydi.

İngiltere, ötedenberi kullanımını ABD emperyalizmine bıraktığı Ortadoğu'daki deniz ve kara üslerini yeniden güçlendirmenin hazırlıklarını yapıyordu.

NOT...

Holdinglerin finali

"Bis Türkler, doğru bir hükümet, doğru bir liderliği işbaşına getirirsek, gerekli iç, dış ve ekonomik politik dönüşümleri gerçekleştirerek ülkemize düzeni yapacağız..."

Bu sözler, Amerika'da yayınlanan "Leaders" adlı derginin 1979 Temmuz sayısında yayınlanmıştır. Sözlerin sahibi Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Rahmi Koç'tur. Koçoğlu bu "dönüşümlerin" nasıl yapılacağı sorusuna da şu yanıtı vermiştir: "Ticaret ortaklarımızla, batılı dost ve müttefiklerimizle..."

Son altı aylık siyasal gelişmelere bir göz atılacak olursa adına ister "uyan mektubu" ister "muhtıra" ya da "görüştürme" denilsin son günlerde üzerinde çokça konuşulan aktüel bir belgeden çok, Türkiye'de 300 yıldındaki büyük aile şirketinin en önde geleninin, altı ay önce bir Amerikan dergisinde yayınlanan uzunca bir yazısı ve o yazıdan yukarıya aldığımız ifadeler önemlidir. Ve de herhalde ibret vericidir.

Çünkü Türkiye'de büyük sermaye ve büyük toprak sahipliğinin siyasal komploya özgürlük ve serbestisi vardır! Hem de "ticaret ortaklarıyla, batılı dost ve müttefikleriyle" birlikte...

Türkiye'de iç ve dış lıgıyı belgeleyen bu ifadelerden söz edilmedikçe hiç kimsenin Afganistan'ın bağımsızlığını, 10 büyük toprak altesinin ve onların küflü düzeninin Amerikan ve Çin emrikalarıyla bütünlüğe tezgahları dışında ne görebilir, ne yorumlayabilir.

Amerika'nın Ortadoğu'da planladığı bir savaş hazırlığını, hem de Türkiye'nin sırtını da iş yaparak hazırlığını yaptığı bir müdahale planını yaklaşık yedi aydan beri bu sütunlarda yazıyoruz. Büyük bir olasılıkla bu hafta "Türk-Amerikan Savunma İşbirliği Anlaşması" adı altında bir çırpık belgenin imzalanmasında ya da imzalanacak ya da o belge yürürlüğe girecektir.

Şimdi bir dönüp bakalım, "bağımsızlık"tan dem vuran hangisi kaleme ve kâfalar bunlardan söz etmişlerdir?

Avukata sormuşlar: "Şimdiye kadar kaç dava kaybettiler?"

Avukat kendinden güvencili: "Bugüne kadar hiç bir dava kaybetmedim."

"Allah Allah nasıl olur, biz milyarlar kaç tane kaybettik?" denince kus gülmüş:

"Ben değil, kaybedenler müvekkilleridir..."

Olayların ve gelişmelerin nesnel boyutlarını kavrayamayıp, avukatlık dilinde "dava kaybetmeler ilk görüşmüştür. Oysa davaların sadece kazananlar ve kaybedenleri vardır; "kaybetmeyenler" diye bir orta yolu ve payıy biliyor ve tarih kimselere bahsetmemiştir... Ya hileli ve karşı tarafı aldatıcı avukatlara ne demeli?...

Hiç bir şey gündeme "pat" diye düşmemiştir.

Kasım ayı sonlarında Vehbi Koç AP ve CHP Genel Merkezlerinde genel başkanlarıyla ne konuşmuştu? Tercü-

man'da Yavuz Donat yazdı: Vehbi Koç Demirel ve Ecevit'e "bensizlerin ağabeyiniz sayılırm. Bakıyorum yüzde 90 aynı şeyleri söylüyorsunuz. Yüzde 10 fark için değer mi" demiştir.

Demirel ve Ecevit yüzde 90'larını birleştirince geçtiğimiz Perşembe günü bir çırpıda açıldı paketler. "Önem Paketi"nin içindeki antidemokratik, baskıcı tasarılar yasalama rayına girerdi. Aslında yasalama tasarıları sağlanan yetki ve yetkileri sıkıyönetim yasası içersindedir. Sıkıyönetimin yapabileceği çoğu şey şimdi sivil yönetime verilmektedir. Bu şu demektir: Cumhuriyet tarihinin üçte birini sıkıyönetimle yaşayan Türkiye bundan sonra sürekli sıkıyönetimle yaşayacaktır... Bu gözlerden kaçınılmıştır. Bakılırsa, demokratik hak ve özgürlüklerin avukatları bir şey kaybetmemiştir! Kaybedenler, müvekkilleridir!... Bu da Ecevit ve Partisinin hileli avukatlığıdır. ...

Anayasasında "hukuk devleti" yazılı bir devletin arşivlerinde, dört hıllalı çamalı haçla nazi eğitimi gören ceterlerle ilgili bilgi ve belgeler 10 yıldır işlem görmeyecek, o kamplarda eğitim görenler kamu hizmetlerinde görev yapacaklar, ondan sonra "vatan-millet sakaryal..."

MHP Genel Başkanı ve partisinin YÖRÜYÖŞ'ün bu yayını dolayısıyla dergi aleyhine "hakaz ve mebzuz iftira ve tecavüz bulunduğuna ve kamuoyu önünde küçüldürüldükleri" iddiasıyla yaklaşık 250 bin liralık tazminat davasının nasıl sonuçlandırıldığı tekerrar edelim isterseniz. Dava 14 Mayıs 1979 günü sonuçlanmıştır. Ankara 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin kararının son paragrafını okuyalım:

"Başında yayınlanan haber ve eleştiriler objektif olduğunda, doğru bir amaçla yöneltilmiş olduğunda gerek ve hayatiyetle tecavüz olma bile sorumluluk söz konusu olamayacağından hukuka aykırılık durumu kalkacağından Medeni Kanunun 24 ve Borçlar Kanununun 49'uncu maddesi uyarınca reddine karar vermek gerekmiştir..."

Bu bir mahkeme kararıdır. Ve tarihteki onurlu yerini almıştır.

"Önem paketi" geçtiğimiz hafta işte bu partiye mensup MHP'li bir üyenin divan başkanlığı yaptığı Meclis Meclisi genel kurulu birleşiminde görüşüldü geçmiştir. Bunun altını kalınca çiziyorum.

Ve bunu, tarihin tutanağına ibrede ve dikkate geçmekte sayısız yarar vardır.

Yıllardır Lockheed uçak şirketinden rüşvet yiyenlerin bilimine karşı devlet arı gibi saklandı, Abdi İpekçi'nin katli sanığı M. Ali Ağca'nın "tahliyesi" anlamına gelebilecek bir kaçırma işleminin ardındaki karanlığın teşhisinde resmi güçlerin birleşmeğe yanaşmadığı Türkiye'de, tekelilerin "ticaret ortaklarıyla, batılı dost ve müttefikleriyle" en azgın devri başlatılmak isteniyor. Finalde de biraz böyle başlar...

Ferhat Gün

Afganistan'da 24 Nisan devriminden bugüne

DEVİRCİ İKTİDARIN ZAFERİ

Afganistan, 10 yıl önce yaşanan bir devrimle dünya kamuoyunun dikkatlerini üzerinde toplayan bir Yakin-doğu ülkesi oldu. Afganistan Demokratik Cumhuriyeti'nin devrimci iktidarı emperyalist kökenli saldırılara karşı korumak için Sovyetler Birliği'nin verdiği ekonomik, politik ve askeri yardım, dikkatlerin daha da yoğunlaşmasına yol açtı.

Afganistan'da yeni devrimci süreç 27 Nisan 1978 günü gerçekleştirilen devrimle başladı. Feodalizm ve aristokratların sömürücü, despot egemenliği devrildi, Demokratik Halk Partisi önderliğinde halkın egemenliği kuruldu... Bu devrimci değişiklikler, iktidarı sınıf-sal yapıya köklü bir dönüşüm uğradı; sömürücü sınıflar yerlerini, işçilerin, köylülerin, devrimci aydınların demokratik iktidara terketti. Böylelikle Afganistan halkı, emperyalist dünyayı elinin tersiyle iterek, bağımsızlığını ve onurunu kazanıyor, sosyalizme yöneliyordu. Dünyamızın en yoksul ülkelerinden biri, ulusal, demokratik, devrimci bir iktidar değişikliğiyle, yeni bir toplum düzeninin kurulmasının esğine geldi...

KAPKARA BİR GERİCİLİK ÜLKESİ

Afganistan, feodal egemenliğin ortadan kaldırılmadığı geri bir tarım ülkesiydi. İçki sunu, nicele olarak zayıf olmanın yanı sıra, nitel olarak da henüz etkin bir güç değildi. Halkın çoğunluğunu oluşturan Afganlıların yanında, Patanlar ve Belücler de geniş bir etnik topluluğa sahiptiler. İslam dinini son derece etkindi ve halkın kültürel yaşamına son derece etkiliydi. Afganistan balonunun yüzde 90'ı okuma yazma bilmez.

Yakındoğu'nun en eski ülkelerinden olan Afganistan son zamana kadar en geri ülkelerden biri olarak kalmıştı. Hayat burada Ortaçağ düzeyinde donmuş, halk yoksulluk içinde yaşamaya mahkum edilmişti. Derebeyler, insanları hakkında hüküm vermiş, onları cezaya çarptırması ve bunun sonucunda dek böyle sınırsız için de kapkara gericiyi yaymış, kitleleri kölelik bağımlılığıyla kısırlarak bağlamış, haksızlık ve zorbalık karanlığına her ışık getirme denemesini bastırmışlardı.

Afgan halkı, 1978 Nisan'ında işte bu kokuşmuş düzene "hayır" dedi. Ülkenin emekçileri, kendi kaderlerini kendi ellerine aldılar.

Gün geçtikçe daha baskıcı, otoriter bir yönetimin kurulması, Davut Han iktidarı sonuna yaklaştırdı. Halkın hoşnutsuzluğu, tanınmış bir yazar ve tarihçi olan Nur Muhammed Taraki önderliğindeki Demokratik Halk Partisi'ne yansıdı. Demokratik Halk Partisi önderliğinde aydınlar, askerler ve subaylar, ulusal demokratik, anti-emperyalist, anti-feodal devrim hareketini başlattılar ve 27 Nisan günü iktidarı ele geçirdiler. Yeni devrimci iktidarı Afganistan halkının büyük sempati ve coşkusuyla karşıladı.

Yaşam kentle ve köyde çok derin reformları yapması, anıl ve kabile ilişkilerinin, Afgan toplumunu sosyal-ekonomik temelini yeniden kurmasını, bağımsızlık ve egemenlik ilişkilerinin sadece resmen ilan edilmekle kalmayıp köleleştirilmesini, Afganistan'ın ulusal çıkarlarını hizmet ettirdiyordu. Bu tür reformlar olmadan ne gerçek halk egemenliği, ne de halkın refahı düşünülemezdi.

Nisan Devrimi'ni Demokratik Halk Partisi'nde bir araya gelen Afganistan'ın 10 yıllık güçleri, krallık rejimini «en sert biçimde izledikleri, Davut Han zamanında başkaları uğramış güçleri önderlik ettiler ve devrimci gerçekleştirdiler. Nisan Devrimi'nin az kurbana gerçekleştirildi. Bu olgu, sadece önceki rejimin köhneleştiğini değil, aynı zamanda Demokratik Halk Partisi'nin

AFGANİSTAN'DAKİ YENİ YÖNETİM DEĞİŞİKLİĞİ VE SOVYETLER BİRLİĞİ'NİN SAĞLADIĞI KARDEŞÇE ASKERİ YARDIM ÜZERİNE ORTAYA ÇIKAN GELİŞMELERLE İLGİLİ HABERLERİMİZ ORTA SAYFADA YER ALIYOR BURADA AFĞANİSTAN'DA ULUSAL DEMOKRATİK GÜÇLERİ İKTİDARA GETİREN 27 NİSAN 1978 DEVRİMİ'NDEN BU YANA GELİŞMELERİN BİR DEĞERLENDİRMESİNİ SUNUYORUZ

ortaya attığı programın devrimi en önemli bir dava olarak destekleyen en geniş kitlelere ne derece yakın olduğunu da ortaya koymaktadır.

Sivillerden kurulu bir hükümetin işbaşına gelirken sonra yaptığı ilk işlerden biri, Cumhuriyetin adını Afganistan Demokratik Cumhuriyeti olarak değiştirmek ve 1 Mayıs'ı ulusal bayram günü olarak kabul etmek oldu.

Devrimci iktidar Afgan aristokrasisinin mallarına el koydu, dış politikada bağımsız kalmalarını açıkladı, bölgede barışı ve dostça bir politika izleyeceğine belirtti. Devrimin görevleri de, anti-emperyalist bir politika izlemek, köldü bir toprak reformu yapmak, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmeyi sağlamak, toplumsal refahı artırmak, işsizliği ve yoksulluğu önlemek, kadın-erkek eşitliğini sağlamak, tarım teknolojisini geliştirmek, pahalılığı önlemek, giderek feodalizmi tamamiyle tasfiye etmek olarak belirlendi.

EMPERYALİZMİN AFĞANİSTAN DEVRİMİNDEN HOŞNUTSUZLUĞU

Yakındoğu'da, emperyalizmin en önemli politik hesaplarının olduğu bir bölgede, zincirin bir halkasından daha düştüğü, en başta da ABD için bir suçluk oldu. Emperyalist antenler ilk günün karamela ve işçilerine karşı kampanyasını başlattılar. Devrim günü hiçbir ciddi direnme olmasına, karşın 10 bin kişinin öldüğünü dünyaya yayıyorlardı.

Sovyetler Birliği, Küba, Hindistan, Bulgaristan, Çekoslovakya, Polonya, Vietnam, Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti, Suriye Afganistan'daki yeniliklerden hemen sonra, gerici Alman gazetesi Frankfurter Allgemeine Zeitung, "Afganistan bugün hemen hemen Küba gibi, Moskova'nın bir yudu haline gelmiştir" diyerek, "Sovyet yayılmacılığı" umacısını dırltmeye çalışıyor ve Batı'yı "Sovyet yayılması"ni önlemek için müdahale etmeye çağırıyordu.

Emperyalistler, Nisan Devrimi'nin başından beri, devrimi bir "darbe" gibi göstermeye ve Afganistan'ı, yeni bir "Sovyet yudu" gibi tanıtmaya sahtekârlığını yaymaya çalıştılar. Halkın özgür iradesini ve gücünü kabul etmek, emperyalistlerin işine gelmiyordu! Gerçekte ise, Nisan Devrimi üzerinde kopartılan buca yaygarının nedeni, emperyalizmin bir darbe daha alamıyordu. Emperyalizmin Yakındoğu ve Batı Körfezi'nde hesapları bozuluyordu!

Bunun için Afganistan Demokratik Cumhuriyeti'nin düşmanları silahla mücadele yolunu seçtiler. Batı müslüman kabileleri kışkırtarak, iktidara karşı bir savaş başlattı. "Müslüman gerillalar"ın karşı devrimci savaşı emperyalistlerin tarafından desteklendi ve bu müdahale, Afganistan halkı için giderek daha geniş ve tehlikeli bir boyut kazanmaya başladı.

HAFİZULLAH AMİN KOMPLOSU

Dış emperyalist gerici, devlet egemenlik organlarını yıkmak, Afganistan Demokratik Halk Partisi'nin safını parçalamak için sürekli çaba barındırdı ve harcıyordu.

Gerici, halk dışı ama emellerini gerçekleştirmek için demokratik Afganistan yönetimi içinde de yardımcı buldular. Bu yardımcı H. Amin'di. H. Amin, yalan ve entrikayla devlet yönetiminde başlıca kol olan ele geçirdi, daha sonra ise yasal Cumhurbaşkanı N. Taraki'yi devirdi ve öldürdü. Amin, işlediği cinayetlerle, yasanın ve hukuk düzenini kaba biçimde çiğneyerek, şiddete başvurarak ve egemenliği kötiye kullanarak Nisan Devrimi'nin ideallerine gölge düşürdü ve bu idealleri temelinden sarstı.

Elini, çalışan Afgan halkının pek çok temsilcisinin, parti üyelerinin, askerlerin, müslüman din adamlarının ve diğer onurlu yurttaşlarının kanına buladı. Amin, Nisan Devrimi'nin düşmanlarıyla işbirliği yaptı.

Disardan yapılan müdahalenin ve H. Amin tarafından ülke içinde başlatılan terörün demokratik düzene yönelik gerçek bir tehdit yarattığı koşullarda Afganistan'da sadece dış saldırıya değil, aynı zamanda egemenliği gasp eden kişiye de karşı çıkan yurtsever güçler bulunuyordu. Bu güçler halkın desteğine dayanarak Amin'i devirdiler. Ülkede devrimci yasalar ve hukuk düzeni yeniden kuruldu. Demokratik Halk Partisi ve devlet, çabalarını, Nisan Devrimi'nin kazanımlarının, Afganistan'ın egemenliğinin, bağımsızlığının ve ulusal onurunun korunmasına yönelttiler.

Meydana gelen olağanüstü koşullarda Afgan hükümeti, dış saldırıya karşı mücadelede acil yardım yapılmasını ricaıyla yeniden Sovyetler Birliği'ne başvurdu.

Enternasyonal görevine uygun hareket eden Sovyetler Birliği, bu ricayı yerine getirmeye ve sadece dışardan yapılan silahlı müdahalenin geri püskürtülmesine yardımcı bulunmak için kullanılabilecek olan sınırlı miktarda Sovyet askerini Afganistan'a göndermeye karar verdi.

Sovyetler Birliği bu karar alırken 1978 Dostluk, İyi Komşuluk ve İşbirliği Antlaşması'nda belirtilen Afganistan'ın ve ülkemizin güvenlik konularındaki çıkar ortaklığından ve bölgede barışın korunması çıkarlarından hareket etti.

Sovyet-Afgan Antlaşması'nın 4. maddesinde şöyle deniyor:

"Dostluk ve iyi komşuluk geleneklerine ve BMT Tüzüğüne uygun hareket eden taraflar, her iki ülkenin güvenliğinin, bağımsızlığının ve toprak bütünlüğünün sağlanması amacıyla birbirlerine danışacaklar ve iki tarafın da onayıyla gerekli önlemleri alacaklardır. Tarafların savunma gücünün artırılması amacıyla her iki taraf da askeri alandaki işbirliğini geliştirmeye devam edeceklerdir."

Afganistan Demokratik Halk Partisi, devrimci emperyalist tehlikeden kurtulması ve korunması için Sovyetler Birliği'nden ekonomik, politik, askeri ve manevi desteğe başvurdu.

Afganistan Demokratik Halk Partisi'nin ulusal demokratik devrimin kazanımlarını korumak için, Afgan halkının büyük ve güçlü dostu Sovyetler Birliği'ni ve diğer dost ve kardeş ülkeleri yardına çağırması ülkenin bağımsızlığı bir kez daha somutlaştı, onu gücü defalarca kanıtlanmış bir güvenceye bağlamıştır. Afganistan halkının elindeki bağımsızlık bayrağı, zengin deneylerle yükselmektedir!

Emperyalist komploların bozgunu

Afganistan devrimini tehdit eden saldırıların başa çıkartılması üzerine ABD'nin ve NATO'nun başlatmış emperyalist karşı devrimci propaganda yükselttiğine çalışıyor. Emperyalist propaganda, Sovyetler Birliği ve ulusal, demokratik, devrimci Afgan iktidarı'nı açıkta hedef alıyor. ABD'nin en yakın, en gerici müttefikleriyle birlikte sürdürmeye çalıştığı antisovyet, antikomünist propaganda, yumuşamayı derin bir biçimde yaralamayı ve dünyamızı yeni bir sükut savaşına eslişine getirmeyi amaçlıyor.

ABD emperyalizminin Ortadoğu ve Yakındoğu'daki çıkarlarını ve Afganistan devrimine karşı birlikte onarılması güç bir çöküntüye uğradı. Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki gerici odakların son sürümünde sonra, emperyalizmin son duruşu, yeni gerici güçleri olan bu bölgede yakın gelecekte görülen gelişmeler de, emperyalizmin dünya üzerindeki bunalımını arttıran, gelişen antemperyalist öfkenin kabarmasına yol açan gelişmelerdi. Afganistan'da ABD, Çin, Pakistan, Mısır tarafından

yapılan sabotaj ve kışkırtmalar bu gelişmelerin emperyalizmin lehine değiştirilmesini amaçlıyordu.

Ama bu oyunlar suya düştü. Devrimci Afgan iktidarı devrim geleceğine yönelik tehditlere karşı, Sovyetler Birliği'nin yardımını talep etti ve Sovyetler Birliği iki ülke arasında varolan anlaşma gereğince bu talebi yerine getirdi, proleter enternasyonalizmine dayanan uluslararası dayanışma ilkesine uygun davrandı.

EMPERYALİZM ÇİĞİRTKANLIĞA KATILANLAR

Sovyetler Birliği tarafından Afganistan Demokratik Cumhuriyeti'ne yapılan askeri yardımı "işgal" olarak nitelendiren ve bu bahaneyle soğuk savaş çıkartkanlığı yapanlar, çıkartkanlığı gücüyle geniş bir kamuoyu tepkisinin oluştuğu görüntüsü yaratmaya çalışıyorlardı. Ne var ki, biraz dikkatli bir çaba ile en yakın gerici müttefiklerinin dışında, ABD'nin ve NATO merkezinin saldırıdan soğuk savaş kampanyasına aktif katılanların

hiç de kabank olmadığı görülmektedir.

Dikkatli çeken bir gelişme, Afganistan'daki olayların üzerine özellikle İngiltere'nin, emperyalizmin aktif saldırı politikasında daha da önde bir konuma alması yöneldiydi. Ancak Thatcher hükümetinin bu çok açık tutumu ve bölgeye yeni askeri güçler gönderme kararları dışında, ABD'nin diğer NATO'lu müttefiklerinin bile, antisovyet kampanyaya aynı ölçüde katılmadıkları görülmüştü. Örneğin Fransa, Federal Almanya, İtalya, İskandinavya ülkeleri hükümetleri, bu kampanyayı onaylamalarına rağmen, gelişmelerin ABD-SSCB ve NATO-Varşova Paktı silahsızlanma görüşmelerini durdurulmaması gereğine işaret ediyordu. Anlaşılmaktadır ki, NATO'nun Avrupa'da müttefikleri Sovyetler Birliği'ne ve detanta bugünden böylesine açık bir saldırı başlatılmasının, Avrupa'da durumu hızla gerilestirerek ülkelerini yeni serilen cephelere, ABD'ye bağımlılıklarının pekiştirilmesine götüreceği gerçek değerlendirmesi yapılmamıştır.

ABD'nin yeni oyunlarını yürütmek için kol kola girdiği başlıca ülkeler ise, bölgede savaş kışkırtıcılığı görevini üstlenmeye hazır olan İsrail, Mısır, Pakistan, Suudi Arabistan ve Pekin

yönetimiydi. İsrail, daha ilk gününden, ABD'nin dilediği takdirde topraklarında yeni işler açabileceğini, Mısır da bölgeye yapılacak bir Amerikan müdahalesi için ülkesinin basamak olarak kullanılabileceğini açıklarken Pakistan ise ABD'nin silah deposu haline getiriliyordu. Carter tarafından yapılan bir açıklamada, Pakistan'a silah yardımı yapılması için uluslararası bir konsorsiyum kurulacağı ve bu konsorsiyuma bir dizi Batılı ülkenin de katılacağı belirtilmişti.

ABD'nin Yakındoğu ve Afganistan üzerindeki provokasyonlarını yitirmek için en önemli müttefikleri Çin haline geldi. Geçtiğimiz hafta içinde ABD ve Çin Savunma Bakanları tarafından yapılan ortak açıklamada, Sovyetler Birliği'ne karşı birlikte davranma kararı alındığı belirtilmişti. İki ülke arasında yapılan görüşmede "savunma işbirliği" kavramının kullanılması, yumuşamaya yönelik ciddi bir tehlikenin, ve yeni bir aşık ya da "gizli" "pakt" girişiminin başlangıcı olarak görülmüştü.

Bu arada emperyalizme bağlılıktan "ödenemeyen"ler arasında bulunan, Somali, Kenya ve Umman'ın da ABD'ye yardım için başvurdukları ve Suudi Arabistan'ın Sovyetler Birliği'ne karşı "İslam cephesi" kurmaya aday olduğu açıklanıyor.

EMPERYALİZMİN ORTADOĞU STRATEJİSİNDE TURKİYE

Emperyalist propaganda kampanyasına canlı bağlar sağlayan ülkelerin başında gelenlerden biri de Türkiye oldu. Geçtiğimiz günlerin gelişmelerinde, Türkiye'nin emperyalizmin ortadoğu'daki çıkarları bakımından bir öneme taşıdığı ve bu öneme göre de Türkiye'ye "ilgili" gösterilmeye başlandığını gördük. Türkiye'nin BM temsilcisi Orhan Eratp'n, soğuk savaşta Türkiye'nin hazır olduğu bilçimindeki sözlerine yanıt, aynı günler içinde geldi.

Bu yanıt, NATO Güney Kanadı Komutanı Shear'in, "Amerika'nın Türkiye'de İran'daki duruma düşmeyeceğini" söylediğinden sonra, "Türkiye'ye yapılacak askeri yardımın milyarlarca dolar bulması gerektiğini" belirtmesiydi. ABD ve Türkiye arasında insanlancak olan "Savunma İşbirliği Anlaşması"nın paraf edilmesi gösterilen görüşmelerin gayretliliği de bu sözleri tamamlıyordu. Türkiye'nin, NATO'nun güney kanadını bir onem taşıyan bir ülke olması, sıradan bir değerlendirme değildi. Emperyalizm, bölgede Türkiye'yi en güvenilir bir iş haline getirmeye, işlemleri "kesin yuduluk" biçimine sokmaya çalışıyor ve bu güvenciyi de, yeni baskı yasalarının, 12 Mart özentisi muhtıralardan bulabiliyordu. Ortadoğu'da Türkiye'yi yeni rollerin beklediği gerçeği, Afganistan'daki gelişmelerden sonra daha açık bir biçimde öne çıkmıştı.

SAHTEKARLARIN İTİRAFI

ABD'nin Afganistan'daki gelişmelerine sadece yeni saldırılar ve soğuk savaşçı planları için bir bahane olarak kullanmaya çalıştığı, artık gün gibi açıkça çıkmıştır. Günderir sürdüren koyu anti-sovyet kampanyası ABD'nin ve NATO merkezlerinin yanında saf tutularak, gösterilmeye çalışıldığı gibi genisletileceği değil, Tam tersine, ABD'nin bu en gerici müttefikleri, İsrail, Mısır, Pakistan, Çin, Suudi Arabistan ve benzeri başlıca ülkelerle sınırlı kalmıştır. Emperyalizm, yakın gelecekte yitirdiği mevzileri yeniden ele geçirme şansının artması nedeniyle ortadan kalktığını artık

bir biçimde yaşamaktadır. Tek çözüm yolu, eski mevzileri tahkim etmek ve bu mevzilerdeki durumunu sağlamlaştırmak olarak kalmıştır.

Afganistan'daki gelişmelere ilişkin sürdüren sahtekarlık propagandası da birdenbire ABD güvenliği kaynakları tarafından yalanlanıvermiştir. Kopartılan "direnç" gurültülerinin hiçbir kof olduğu apaçık ortaya çıkmıştır. Karşivedirici saldırıları bastırmak için savaşan güçlerin, ağır şekilde devrimci Afgan ordusu olduğu, Sovyet askeri birliklerinin kayıplarını son derece az olduğu, Afgan askeri birliklerinin kitleleri halinde gerici muhalefet güçlerini ne katıldığını gerçek olmadığı emperyalizmin ve feodalilerin silahlıdırıldığı karşı devrimci çetelerin ise çok zayıf olduğu ve uzun bir süre toplanma şansını son olmadığı emperyalist ağzıyla tarafından ifraz edilmektedir!

ENTERNASYONALİZMİN GERECİ

ABD'nin Sovyetler Birliği'ni yapmayı tasarladığı ve bir kısmını da uygulamaya başladığı "yap tımlara", TASS Ajansı tarafından yapılan bir açıklamaya yanıt verildi. TASS'ın açıklamasında, "Beyaz Saray Sovyetler Birliği'nin dış politikasını etkilemeye niyetli olduğu, bu umutsuz bir işti. Sovyetler Birliği kendisini, dost ve müttefiklerinin ya sal çıkarlarını koruyacak güçte dir, bundan kimsenin kuşku olmasın. Bunu gözlemlemek gelmek isteyenler, sonunda kendiliğinden zarar vermek durumuyla karşı karşıya kalırlar" deniyordu.

Babrak Karmal'ın halı H. Amin'i devrimden sonra, Sovyetler Birliği'nin yanısıra Çekoslovakya, Alman Demokratik Cumhuriyeti, Moğolistan Demokratik Halk Cumhuriyeti, Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti, Macaristan, Suriye, Fransız Komünist Partisi, İran Tudeh Partisi, Avusturya Komünist Partisi, Filistin Kurtuluş Örgütü, Yunanistan Komünist Partisi, Yemen DHC, Alman Komünist Partisi, Japon Komünist Partisi, Filistin'in Kurtuluşu İçin Demokratik Cephe, Irak Barış Komitesi ve Dünya Sendikalar Federasyonu tarafından yapılan açıklamalarda da, Afganistan Demokratik Cumhuriyeti desteklendi ve Sovyetler Birliği tarafından yapılan yardımın proleter enternasyonalizminin gereği olduğu vurgulandı.

Koç'un muhtırası

ÜCRETLERE SALDIRI

Türkiye'nin peynir ticaretinden yedş-me "montajcı başı" 1980'in ilk günle-rinde buruydu:

"Memleket mukadderatının söz konusu olduğu böyle bir devirde, fi-yatlar, ücretler, kıralar ve temettüler be-lirli bir süre için dondurulmalıdır."

Gıda, Doküma, Kimya, Cam, Petrol ve Petrol Ürünleri, Demir-Çelik, Madeni Eşya, Makine İmalat, Elektrik ve Elekt-ronik ve Otomotiv Sanayilerindeki yüz-lerce firma ile "montajcı" üretim yön-te-minin temsilciliğini yapan ve yapıtları-nı yine ticaret alanındaki 50 dolayın-daki firma aracılığı ile pazarlayan Veh-bi Koç, Topluluğunun "sıkıntılarını" dile getirdiği uzun açıklamasında, "TBBM üyelerine, parti başkanlarına, ti-carî ve sanayi alanındaki meslekdaşla-rına ve sendika liderlerine" seslenerek bir ricada bulundu:

"Heplimiz üzerimize düşen vazifeyi yapalım.Bu güzel memleketi eblirliği ile biran ervel bu badireden kurtaralım."

Yurt içinde satışı televizyonların ka-tarına olsa gerek,TRT'den de yayınlanan bu konuşmada, Türkiye'yi bu badireden içine nasi soktuklarını bir türlü açıkla-mayanKoç, "1974 başından itibaren bo-zulan ekonomimiz 1980 başında bugün-ki hale gelmiştir. Faturasız mal alıp sat-mayı, döviz kaçırmayı, karahorşa yap-mayı, gelir vergisi dahil her türlü vergiyi kaçırmayı, rişvet vermeyi herkes nor-mal karşılamaya başlamıştır" diyerek "çarpık" kapitalist yapıdan da şikayet-çi olduğunu belirtti.

Ücretlerin dondurulmasını, herhalde işçiler faturasız mal alıp satukları, döviz kaçırdukları, karaborsa yaptıkları ve bol bol rişvet alıp, verdikleri için (!) isteyen Koç, vergi kaçakçılığında söz ederken, aldığı vergi laderine değinmeyi unu-tu! Bildiği gibi, ihracat yapıp yurda döviz getiren işadamları, yasalara göre ödemesi gereken verginin bir bölümün-den muaf tutuluyordu. Ve 1979 yılının ilk sekiz aylık dönemindeki 44 milyar liralık ihracatın üçte birine eş değerdeki 14,2 milyar liralık bölümü, "ihracatı özendirmek ve yönlendirmek" adına vergi laderinden yararlanmış, yapılan vergi ladesi ise 2,15 milyar lirayı bulmuştu. Ama sanayici ve ihracatçıların "tegeb-bis azmini" bilmek için konulan ve ya-sal olan bu düzenlemelerin vergi kaçak-çılığı ile ilgili yoktu!

Vehbi Koç, "ücretler dondurulsun" deyip ardından "gelir vergisi kaçakçılı-ğında" söz ederken de, sanırız, işçi ü-cretlerinde verginin bordroda, daha üc-ret işçilerin eline geçmeden kesildiğini bir an hatırlamıyadı. Örneğin Sosyal Sigortalar Kurumu'na gelen bilgilere göre, 1979 yılı Ağustos ayında brüt ortalama gün-lük kazançlar 293,10 lira idi. 35 lira sı-zulan ekonomimiz 1980 başında bugün-ki hale gelmiştir. Faturasız mal alıp sat-mayı, döviz kaçırmayı, karahorşa yap-mayı, gelir vergisi dahil her türlü vergiyi kaçırmayı, rişvet vermeyi herkes nor-mal karşılamaya başlamıştır" diyerek "çarpık" kapitalist yapıdan da şikayet-çi olduğunu belirtti.

kurustan 159,68 liraya çıkarken, fiyat artışlarının 100 puandan 836 puana yükseldiğini ortaya koyuyordu.

Diger bir deyişle, 1971 yılında 31,70 lira olan günlük ortalama net ka-zançlar, 1979 yılının Ağustos ayına ge-lindiğinde 19,10 liraya kadar düşmüştü. 1978'e kadar reel olan 30 liranın üzerin-de kalmayı başaran ücretler bu yıldan sonra 25 liranın altına, 1979 Haziran'ından sonra ise 20 liranın altına inmişti. Sigortalı, evli ve üç çocuklu bir işçi 8 saatlik çalışma karşılığında aldığı 19,10 liralık gerçek ücretini bozdurup, bozdu-rup harcıyabiliirdi. İrazı güçlükler olabi-lerdi, ama Koç topluluğu öündeki güç-lükler daha önemli olmalı ki, baş tekelci Vehbi Koç sunları söylüyordu:

"Bu dönemde (son 10 yılda) Koç Topluluğu, gerek otomotiv ve gerek da-yanıklı tüketim malları üretimi alanında, ana parçaların da yeterli olarak yapımı-na yöneldi. Ağır sanayi yatırımlarını ger-çekleştirme imkanını yaratarak, ma-nayı ara malları imalatına da yöneldi. Son 10 yılda defter kıymeti ile 12,3 milyar lira-lık sıralı yatırımını tamamladı."

"Çok güç şartlar altında başladıkları bu yatırımları bitirmek için çaba gös-terdiklerini" belirtti Koç, "hükümet ide-re edenlere Allah'tan yardım" niyaz ede-rek, Koç Topluluğu olarak, bu ağır(!) şartlara karşın ihracatı arttırmak için el-lerinden gelen her şeyi yapmakta olduk-larını bildirdi.

Gerçekten de, bu, elden geleni ardına

koymanın anlayışı, 1980 yılında petrol arama girişiminde bulunma, sigara üre-timine el atma, yabancı sermaye ile birlikt-e sarmaş dolaş turizm yatırımlarına gi-tme biçiminde somutlanacağı benziyor-du. Sunları söylüyordu Koç:

"Petrole olan ihtiyaç hiçbir zaman azalmayacaktır. Bu acil ve hayati konu-ya ilgisiz kalmamız. Bu bakımdan mem-leketimizde petrol bulabilmek için biz de görevle talip olduk ve tegeb-bise geç-tik, çalışmaktayız."

"... Bu sigara işini, bizim petroldeki tutumumuza benzetiyorum... Bugüne kadar devletin ne yaptığı ortada... Tekel ile birlikte özel sektöre de sigara imalı için müsaade verildiği takdirde bugünkü işgücü artacak, döviz tasarrufu sağlan-cak, sigara karaborsası kalkacak, devlet daha çok vergi alacak ve bu mesele halledilmiş olacaktır... Eğer makul şart-ları müsaade verilecek olursa o vakit tegeb-bise geçeceğiz."

Devletin vergi gelirlerini arttırmak ve yüzbinlerce işsiz çalışma alanı yarat-mak için çırpınıp duran (!) Koç'un tam da "Türk Silahlı Kuvvetlerinin Görüş bildirildiği" ve geniş tabanlı hükümet formülü için belli çevrelerin çabalarını yoğunlaştırdıkları bir dönemde, sesini duyurması tamamen tesadüfdir! Ama Koç ve sınıf arkadaşlarının her ağır açışta, dört elle sarıldıkları sistemin ko-kumuşluğundan söz etmeden geçeme-meleri de tesadüf müdür dersiniz?

Çağdaş Gazeteciler Derneği yılın başarılı gazetecilerini açıkladı

DERGİMİZDE YAYINLA-NAN "İŞTE SSCB" DİZİSİ-YE VARLIK ÖZMENEK Bİ-RİNCİLİK ÖDÜLÜ KAZAN-DI.

Çağdaş Gazeteciler Derneği 1979 yılının başarılı gazetecilerini belirledi.

Dergimizde bir süre önce yayınlanan "İşte SSCB" dizisiyle Varlık Özmenek, seri röportaj dalında birincilik ödülü kazandı.

ÇGD tarafından yapılan açıklamada yılın başarılı gazetecilerinin belirlenmesinde, basın yayın emekçilerinin bir yıllık üretkenliklerinin ve ürünlerinin dikkate alındığı belirtildi.

Yılın başarılı gazetecileri ve derecelen-dirmeleri şöyledi:

Başyazın: Abdül İpekçi.
Makale: 1. Mümtaz Soymal (Milliyet), Teo-man Erel (Günaydın), 3. Özlem Özgür (Politi-ka)

Fıkra: 1. Uğur Mumcu (Cumhuriyet) 2.Ör-san Özmen (Milliyet) 3. Aydın Engin (Politika)
Haber: Fatih Güllapoğlu (ANKA), 2. İlgiz Kanun (Cumhuriyet), 3. Ali Üçtepe (A.A.).

Seri Röportaj: 1.Varlık Özmenek (Yürü-yüş) 2. Erbil Tuşalp (Cumhuriyet), 3. Nurye Alendaroğlu (A.A.)

Röportaj: 1. Fısun Özbilgen (Cumhuriyet), 2. Sedat Üysal (Politika), 3. Mehmet Öztoprak (Yeni Halkçı).

İş ve Ekonomi: 1. Uluç Gürkan (ANKA), 2. Yalçın Doğan (Cumhuriyet) 3. Emin Çöle-şan (Milliyet).

İnceleme-Arştırma: 1. M. Ali Kışlalı (Yan-ki), 2. Akın Savaş (Basın Yayın Gn.Md.) 3. Ü-ker Okman (ANKA).

Karikatür: 1. Bedri Korman (Milliyet), 2. Tan. Oral (Cumhuriyet), 3. Engin Uç (Yeni Halkçı).

Fotoğraf: Ali Nun (THA), 2. Bülent Deniz (Günaydın), 3. Zekai Durmuş (ANKA).

TV Programcılığı: 1. Jülide Güllizar, 2. Ayşe Kudret, 3. Nevzat Şenol

Radyo Programcılığı: 1. Gençlik ve Çocuk Programı ekibi, 2. Gülşen Tülin, 3. Adnan Alp.

TRT Haberçiliği: 1. Necdet Gülsen, 2. Esen Ünür, 3. Selçuk Altan.

Mizanpa: 1. Erdoğan Erdi (Milliyet), 2. Ok-tay Taş (Adalet), 3. Alazatin Sevim (Bugün).
Spor: 1. Neşet Özmen, 2. Devrim Sağdıroğlu (Milliyet), 3. Teoman Yalçınhan (A.A.).

Sermayenin Kurt'lu Kırbaçlı saldırısı

YILMAZ ONAY

Şu son yaşadıklarımız, sanat alanın-da da sınıf kavramına uzak kalmanın aci-larını artık herkese, hem de bizzat ser-mayenin anımsın pervasızlığı sayesinde an-latıyor olmalı. Öte yandan, faşistürma-nın ve emperyalizme, faşizme karşı har-ganın boylesine önem kazandı bir dönemde sanatla ilgili önem lüktür, gibi bir düşünce de, hiç değışle sermaye sını-ğının bu alana nasıl önem verdiğini gör-mekle artık etkisiz lilye yitmiştir her-halde.

Sermayenin has partislinin, iktidara gelmez em bagnaş Amerikan Mali "milli" yetçi "kültür" sızletirme görev-i "Bilgi" ini ataması, onun da bir "Kurt" bulup talaşla Nazım Hikmet'i tekrar estelden ödemesi boşuna değil-di. Çünkü sermaye sınıfı biliyordu ki, alşın bir köşedeceğinden küçükük harflerle de yazılmış olsa Nazım Hikmet'in imza-sı taşıyan bir "Ferhat ile Şirin", hele değeri sosyalist ülke sanatçıların özli katkıları ile verdiği yüce yerde seyirci-ye bir ulaştırı mı, artık ne Devlet Balesi'nin görülmemiş derecede soluk alması-nı, dolup taşmasını, öni kesilmez bir hayat bulmasını, ne de Nazım Hikmet'le ilgili, sosyalist sanatla ilgili burjuva yalan kulelerinin yerli bir olmasını önleye-mezdi. Oyun daha genel provasıyla efa-neleşmişti. Öyle ki, eserini yaratılmasını bizzat edinet yanında yaşamış olan bale-ciler, operacı ve tiyatroculara da bütün-leşerek, demokratik örgütlerle dayanış-ma içinde etkin bir direniş başarıldılar. Bilgi'nin "Kurt"unu geldiği kapıya defettiler. (1). Ama sermaye sınıfının ka-pıkıların bundan utanıp sıkılacakları yoktu besbelli. Çünkü efendilerine hiz-metleri bununla bitmemişti.

Sıra Devlet Tiyatrolarını tekrar o es-ki "İlgidig" hale getirmeydi. Hele tiyat-roya da Brecht sokulabilmiş ve de Artu-ro Uti gibi faşizmin iktidara tırmanış üs-tüne bir oyun üstelik başarı ile sahnelen-miş ve oyun ilgi ile baktım baktım dolar olmuşsa, sermaye sınıfı, televizyonda, renkli gazetelerde usturupluca gizlediği faşist komplolarının tiyatro sahnesinde böyle açığa çıkmasına izin vermezdi. Devlet Tiyatrolarına rejî denen şey gir-mişti; oyun öncesi teorik çalışma denen şey, oyuncuların işlerine zevkle bağlan-mas denen şey, kapatılan sahnelerin açılması, tiyatronun turnelere yayılması, çevre ile ilişkiler, örgüt bilinci, çalışan-ların söz sahibi olmasa denen şeyler, şu veya bu kadar da olsa Devlet Tiyatrola-rına girer olmuştu. Kısacası, beyin ça-lışması denen insan yeteneğinin sanat-ta da mutlaka bulunması gerektiğini Devlet Tiyatroları görmeye başlamıştı. Buksar kıpırdanışla bile birçok oyun tekrar seyirci ile dolup taşmağa, ısrarlı çağrılar oluşturmağa başlamıştı.

Sermaye sınıfı, özel tiyatrolarda, der-

nek çalışmalarında, yillarda habire ya-saklamakla başa çıkamadığı sanatsal mücadele yükselişinin Devlet Tiyatrola-rında da fışılmasına asla tahammül edemezdi. O güne kadar ne güzeldi (!) "Derici" geçinenlerin bile toz kondur-madığı pek "san'atçı" Cüneyt Gökçer bendelerinin yönetiminde Devlet Ti-briye benden sonra bir toplu-lukta (2), Ayten Gökçer hanımefendi, turnelerin neden çok az yapıldığı konu-sunda pervasızca aynen şöyle diye-bilmışti: "Cüneyt Bey'in kırbaçı olma-sa oyuncular hiçbir turnaye çıkamaz-lar!". Oysa şimdi bu kadar gelişme kır-baçla değil çalışanların gömüllü inşaya-tı ile gerçekleşiyordu. Öte yandan, Devlet Tiyatrolarındaki bu gelişmelere tahammül edemeyecek olan "Gökçer" hanımefendi, istediği kumlukta oyna-ma izni bile verilmemiş. Onlar da boş dur-madılar ve efendilerine koştu. Sermaye sınıfı, kaç yıl Devlet Tiyatrolarının kökünü kurutmayı becersek kendisine sadakate bizzet emiş bu hanedele-rini bağına bastı. Zaten tiyatro piyasa-sında da kalp sanat sürecek Tahtakale'ye çevirme planı gündemdedi. Hemen "Hürriyet" adlı gazete kumkunas se-ferber edildi. Egemen Bostancı diye bir de tiyatro "iş" adamı bulundu, "kum-panya" tamamlandı ve sermaye sınıfının düzmece sanatı "Yedi Kocalı Hümmiz" ortaya salındı. "Hürriyet" in her yalanı gibi bu sahtecilik de ellanıp güllenip yük-sek fiyatta satıldı. (Adı halk gösterişli, bi-let fiyatları 250 lıra)

Ama böylece de Cüneyt Gökçer'in Devlet Tiyatrolarında yıllarca sermaye sınıfının "kırbaç"lığını yaptığı, artık kimsenin hiçbir şekilde örtbas edemeyece-ği bir açıklıkta ortaya çıkmış oldu. İşte şimdi büyük sermayenin has partislinin "kültür" sızletirme müsteşarı eliyle tekrar Devlet Tiyatrolarına Genel Müdir-lüğüne getirilen Cüneyt Gökçer, burju-vazının "san'atçı" maskeli "kırbaç" ci-başından başka birşey değildir. Ege-men Bostancı adlı tiyatro tasaronu, Cumhuriyet gazetesindeki röportajında sıkılmadan şöyle diyor: "Yedi Kocalı Hümmiz'de şunu da kanıtladık ayrıca: Türkiye'de öldü denilen tiyatro seyirci-si hâlâ vardır, yeter ki seyirciyi hare-kete getiren olaylar olsun." (3) Oysa o bunları söylerken, egemen sınıf, aynı Türkiye'de seyircisi kapılarında yığılı bekleyen oyunları yasaklıyor, geniş ve yaygın seyirci kesimlerinin katıldığı ti-yatro hareketlerini yoketmek için önde-den izin şartları, dernek yasakları koyu-yor. Yani bir yandan varlığını bildikleri ve varlığından korktukları gerçekten ha-reketli seyirciyi kendi elleriyle "öldü-

rüp", öbür yandan kanlı elleriyle kalp sa-natı satmak için "seyirci ölümlüğü" yala-nına süniyorlar. 12 Mart döneminden bildiğimiz numaralar bunlar, ve boşuna değil. Devlet Tiyatrolarında ise yığınla seyirciye ulaşan ve ulaşacağından kork-tukları oyunları, Bilgi'nin düştüğü gü-lünç çelişkiler pahasına durdurma komploları hazırlıyorlar: Gökçer kırba-cını kullanarak... Şimdi bu kişi için de "Tiyatronun çocuğudur", yahut "gene de iyi sanatçıdır" gibisinden aklayıcı te-viller yumurtlayacak sözde "İlerici"ler bile çıkabilir. Ama Devlet Tiyatroların-da, Balesinden, Operasından da, sınıf ilin-tisini her çalışanın artı yaşayarak gör-düğü sanatçıların aydınlık alevini söndür-meğe, bu alanda da tarihi geri dön-dürmeğe, ne "Kurt"ların, ne "Kırbaç"ların gücü yetmeyecektir.

Gökçer'in ataması haberinin kesileş-tiği gün açışlı yapan Oda Tiyatrosu'nda yılların ilerici sanatçıları adları koltuk-lara kaldırırken, mücadele için kenetlen-menin sıcak heyecan gözyaşlarını döken sanat emekçileri, can kardeşler, güzel kardeşler!... Bu göz yaşlarının derinlin-de, bir yanda burjuvazinin milliyetçilik maskesiyle eserin yasakladığı en yüce ve gerçek ulusal şairimiz, "Ferhat ile Şirin" in en özli tiyatrosunun da yazarı Nazım Hikmet'in, beriyanda adının bile

edilemeyeceğinin hınçlı acısı yok muydu? Elbette mücadele yalnız tiyatro ve sanat alanında verilmiyor, ama o alan da sınıf mücadelesinin ayrılmaz bir parçası; ve gücünü bu temel kaynaktan alan kavga-mız Nazım'ın adını, hâzret burakıldığı kendi ülkesinde de lâyık olduğu bir nu-maralı koltuğa birdaha allanmemeceine kazınmayı ergeç başaracaktır:

Ve gözümüzde kaybettik agramayı
Bizi bir parça bazin ve dimdik bura-kıp

Gitti gözyaşlarımız
Ve bundan dolayı
Biz unuttuk bağışlamayı

Ve zafer
Artık hiçbirşey affetmeyecek kadar
Turnakla sökülüp koparılmaktadır...

- (1) Ama İmet Kurt için de, Ramroğlu'nu TRT'nin "çocuğu" diyerek bağrı-na basanlar gibi "opero çocuğu" diye herhalde, Devlet Opera ve Balesi Ge-nel Müdürlüğünü başarı ile yapaca-tır, diyerek "İlerici" gazetelerde alkışladığı "Faruk Güvenc" gibi Ece-viççi dostları bulunabildi ne yazık ki.
- (2) "Bağdat Hatun" oyununun galo ge-ceci.
- (3) Cumhuriyet, 9 Aralık, 1979

AEROFLOT

Soviet airlines

Resmi Olimpiyat taşıyıcısı

DÜNYANIN 80 HAVA

LİMANINA İNİYOR

Ankara; Kızılay, Kumrılar Sok. 4/e 17 00 05 - 18 39 00
İstanbul; Taksim, Nite-Cad. 30, 43 47 55 - 43 47 26

Kamboçya'da yeni Çin tertipleri

Gerici Çin yönetimi, Kamboçya Halk Cumhuriyeti'ndeki devrimci yönetimi yıkmak için çok yönlü tertiplerini sürdürüyor. Geçtiğimiz ay bir grup Çin'li askeri yönetici Tayland'ı ziyaret ederek bu ülkeyi Kamboçya Halk Cumhuriyeti'ne karşı kıskırtmaya çalışırken, bir yandan da Çin'li yöneticiler Prens Sihanuk'u Kamboçya devrimci yönetiminin karşısına askeri bir güç olarak çıkarma çabasında. Kamboçya halkı tarafından geçen yıl olaştığı edilen Pol Pot ve katillerinin öldürülürün başarılarına karşın gerici Çin yönetiminin her türlü yola başvurarak Kamboçya Halk Cumhuriyeti'ni yıkmayı

amaçladığı bildiriliyor. Tayland'ın kıskırtman çabalarının yanısıra, prens Sihanuk ile Çinli yetkililer Kamboçya Halk Cumhuriyeti'ne karşı görüşebilecek alımlı bir saldırının planlarını yapıyorlar. Hâlen Fransız'da bulunan prens Sihanuk, Çin'in kendisini destekleyebileceğini bildirdi. Öte yandan Tayland askeri birliklerinin bir süreden beri Kamboçya Halk Cumhuriyeti sınırını sürekli ihlal etmelerine karşı Kamboçya hükümeti bir açıklama yaparak ülkenin bağımsızlığına ve toprak bütünlüğüne karşı girişilen bu saldırıları kınadı.

1979 yılının en önemli olaylarından biri de, kuşkusuz Çin'in Vietnam'a karşı saldırıydı. Gerici Çin yönetimi bir sabah Vietnam'a "bir ders vermek" için Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'ne saldırmış, ancak k. 1. sırada kendisi "ders alarak" geri çekilmek zorunda kalmıştı. Çin saldırısı, o dönemde kimi çevreler tarafından şaşkınlıkla karşılanmıştı.

Bu şaşkınlık, aslında yine bir Çin propagandasından kaynaklanıyordu. Gerici Çin yönetimi Vietnam halkının ulusal kurtuluş mücadelesine her zaman "destek olduğu" iddiasıyla, Vietnam halkının zaferine sahip çıkmaya çalışmıştı. Çin'in yerleştirmek istediği kanı, "Vietnam'ın dostluğunu, Vietnam-Sovyet yanlısı oluncu terkettiği" yolunda idi. Ancak, bir süre önce Vietnam Dışişleri Bakanlığı tarafından yayınlanan bir belge Çin yönetiminin gerçek yüzünü açığa çıkardı.

Vietnam Dışişleri Bakanlığının Beyaz Kitap'ı "Son 30 yılda Vietnam-Çin ilişkileri Üzerine Gerçekler" başlığını taşıyor. İlk bölümde, Çin yönetiminin Vietnam'ın ikiye bölünüşünü kesinleştirerek Güney Vietnam'dan bir askeri üs olarak yararlanmaya çalışan ABD emperyalizminin isteklerine nasıl uygun davrandığı anlatılıyor. ABD emperyalizmi, 1954'de Cenevre'de imzalanan ve Kuzey ile Güney Vietnam'ın iki yıl içinde birleşmesini öngören anlaşmayı uygulamamak için elinden geleni yapmaktadır. Amaç, Vietnam'ın birleşmesidir. Çin yönetimi ise Vietnam'ın birleşmesini kendi hegemonyası çıkarlarına uygun görmemektedir.

Vietnam-Çin ilişkileri (1)

1956 Kasım'ında Başkan Mao, Vietnamlı önderlerle konuşurken şöyle diyor: "Vietnam'ın bölünmüşlüğü kısa sürede kalmıyacak. Bu çok uzun sürebilir... Eğer 10 yıl yetmezse, biz yüz yıl bile hesaplayabiliriz." 1955 Temmuz'unda ise Çin Komünist Partisi Genel Sekreteri Deng - dünyakamuoyu kendisini 24 yıl sonra başında bir kobbyo kapısıyla tanımıştır - Vietnamlı'ları iktideme havası içinde şöyle konuşmuştur: "Silahlı kuvvetleri ülkenin yeniden birleşmesi için harekete geçirmek iki sonuç verebilir. Ya zafer, ya da Kuzey Vietnam'ın da çöküşü". 1957 Temmuz'unda ise Başkan Mao Vietnam Kurtuluş Savaşını "yumuşatmaya" çalışmaktadır: "Sorum mevcut sınırlar ve 17. enlemi korumaktır. Bu uzun sürebilir, ama umarım uzun süre iyi sonuçlar getirecektir."

Çin yönetimi Vietnam Demokratik Cumhuriyeti'ni "hareketsizliğe" teşvik ederken, Güney Vietnam'da Amerikan emperyalizminin kuklası Ngo Dinh Diem ile birlikte ulusal kurtuluş güçlerini yok etme çabasında. Çin'li ABD emperyalizmi kovmak için "güç toplamak" savındadır. ABD emperyalizmi ise Güney'deki işbirlikçileri birlikte yurtdışı toplama kamplarına doldurmakla, katletmekle meşguldür.

Bugün her fırsatta Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'ne leke sürmeye çalışan Çin yönetimi, daha önce Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'nin kurulmasını engellemek için elinden geleni yapmıştır. Çin'in bu çabaları arasında, 1975 yılından önce Vietnam Demokratik Cumhuriyeti'ni güçsüzleştirmek, Güney Vietnam'daki ABD kuklası rejimi güçlendirmek de bulunmaktadır. Bu konuda en somut örnek, 1954 yılında Cenevre'de Çin Başbakanı Çu En Lay'ın Güney Vietnam temsilcilerine yaptığı "Güneyli tanıma" önerisidir. Bu konuya önümüzdeki hafta devam edeceğiz.

• nail serikoglu

Hindistan

İlerici güçlerin başarısı

Hindistan'da seçici Janata Partisi'nin ikibüyük yıllık iktidarından sonra alınan erken seçim kararı üzerine yapılan genel seçimlerden, İndira Gandhi'nin Kongre-1 Partisi büyük bir başarıyla çıktı. Kongre-1 Partisi 524 üyeli parlamentoda üçte iki çoğunluğu sağlarken, Janata Partisi'nin Jagjivan Ram liderliğindeki kanadı ile Janada Partisi'nden ayrılan Charan Singh liderliğindeki Lok Dal Partisi beklenenden de ötesinde büyük bir yeniliğe uğradılar..

Sağcı ve gerici partilerin işi ve emekçi kitlelerden aldığı bu sert yanıtı karşı, Kongre-1 Partisi'nin yanı sıra, Hindistan Komünist Partisi ve HKP'nin eylem birliğine çağırıldığı Komünist Parti (Marksist)

de, seçimlerden güçlenerek çıktılar.

Oysa daha iki yıl önce, 1977'de yapılan seçimlerde, Güney Asya'da emperyalizmin hesaplarına uygun bir sonuç alınmış ve Janata Partisi iktidara gelmişti. Morarji Desai iktidarının Kongre Partisi ve İndira Gandhi üzerindeki baskıları bu gelişmeleri tırmadımış, ancak Hindistan'ın bütünüyle emperyalizmin kontrolü altına girmesi gerçekleştirilememiştir. Hindistan, Janata Partisi iktidarında da bağımsızlar hareketi içindeki yerini korumuş, sosyalist ülkelerle ilişkilerini sürdürmüştü

Hindistan öteden beri gerek bağımsızlar hareketi içindeki yer,

gerekse Asya'daki önemli konumu ile uluslararası alanda dikkatlerin her zaman üzerinde olduğu bir ülke olmuştur. Hindistan'ın bağımsızlar hareketi içindeki saygın konumu Gandhi iktidarı süresince izlediği antiemperyalist politikanın sonucudur. Gandhi iktidarının uluslararası alandaki etkinliği, Bangladeş'in özgürlüğe kavuşması sırasında oynadığı antiemperyalist rolle birlikte artmıştı. Kongre Partisi hükümetinin aldığı radikal önlemler, 1971'de imzalanan "Hind-Sovyet Barış, Dostluk ve İşbirliği Anlaşması" ile sürdürülmüş ve Hindistan Asya'da gerginliğin ortadan kaldırılması, barışın egemen olması için olumlu görevler yapmıştır.

Barışa sahip çıkmanın yanısıra, Hindistan'ın ABD yardımından kurtulmak için elinden geleni yapması ve kendi gücüne dayanması da İndira Gandhi hükümetinin temel politikası olageldi.

Bu yakın geçmişle birlikte değerlendirildiğinde geçtiğimiz hafta içinde yapılan Hindistan seçiminin emperyalizmi biraz daha ümitsizliğe düşüreceği görülmektedir.

Seçimlerden sonra hükümet kurma hazırlıklarına başlayan İndira Gandhi, yaptığı açıklamalarda ABD ile Çin arasında sürdürülen ve gizli bir askeri pakta yolaçabilecek görüşmelerin Hindistan'ı kaygılandırdığını ve ABD'nin Pakistan'ı Hindistan'a karşı kıskırttığını belirterek, bölgede barışın korunmasının Amerika'nın tutumuna bağlı olduğunu söyledi.

Bayan Gandhi kendisiyle Afganistan konusunda yapılan bir görüşmede de, Afganistan'ın Sovyetler Birliği'nden yardım isterken zorlukları içinde bulunduğunu ve yardıma ihtiyacı olduğunu belirtti ve bu konunun her iki ülkeyi ilgilendirdiğini söyledi. Gandhi, Afganistan'ın sorunlarının bu ülkenin kendisi tarafından çözülmesi gerektiğini vurguladı.

YÜRÜYÜŞ

Sahibi: Yürüyüş Yayıncılık Ltd.Şti. adına Nihat SARGIN • Genel Yayın Yönetmeni: Zeki KILIÇ • Yazı İşleri Müdürü: Nesei KOCA-BIYIKOĞLU • Teknik Sekreter: Bülent ARTANLI • Yönetim: Konur Sok. 15/B Katilay - ANKARA Tel: 17 45 81 • İstanbul Bürosu: Divanüstü Cad. 23/3 Çemberlitaş - İSTANBUL Tel: 26 35 67 • Avrupa Temsilciliği: Info-Türk Ajansı 13/2 Sırsıra Sok. - 10440Brussels BELÇİKA, Tel: 230 34 72 • İlan Kosulları: Ağda kapalı 100 TL, 22.500 TL., Arka kapak sırsıra beyaz 18.000 TL., 10 sayfa 100 TL. satımı 200 TL. Yayın İlanları % 50 İndirilmiştir • Baskı: Daily News Web Offset Testislen

• Abone Kosulları: Yıllık 400 TL., altı aylık 200 TL. • Avrupa: Yıllık 60 DM, altı aylık 30 DM • Amerika: Yıllık 80 DM, altı aylık 40 DM • Avustralya-Japonya: Yıllık 100 DM, altı aylık 50 DM.

• Gönderme adresi: TÜRKİYE YÜRÜYÜŞ DERGİSİ POSTA CEKİ 100234 • AVRUPA: Info-Türk banka hesabı: BBL 310.0148714-02 Bruxelles - BELÇİKA